

Preek: Hoe vind je de ware (en wat zegt de Bijbel daarover)?'

Introductie op het thema – Hoe vind je de ware? Of je nu jong bent of oud, over die vraag hebben we vast allemaal wel eens nagedacht, toen je op zoek was (of bent) naar een levenspartner. Het kwam ook aan de orde in gesprekken met jongeren. Zou er één ware voor je zijn, en hoe vind je die dan? Zegt de bijbel daar iets over? Nou, eigenlijk zegt de bijbel daar niks over. Tenminste, niet direct. Want de Bijbel is nou eenmaal geschreven in een andere tijd, toen deze vraag niet zo speelde, of op een andere manier gesteld werd. Maar indirect zegt de Bijbel zegt er misschien toch iets over. Zometeen lezen we een lovestory uit het OT, hoe twee mensen elkaar vinden. Kunnen we vast iets van leren!

Je kan de vraag nog iets breder stellen. Wat zegt de bijbel over liefde en relaties, en is dat hetzelfde als hoe er in onze tijd over gedacht wordt, of heel anders? Ook een goede vraag van de jongeren. In het Nieuwe Testament gaat het natuurlijk veel over de liefde. Ook weer niet direct over de romantische liefde tussen twee mensen. Wel over christelijke liefde. Liefde van God, van Jezus; liefde die we ontvangen en die we mogen doorgeven aan onze naaste. Dat werkt natuurlijk ook door in liefdesrelaties. Die liefde van God geeft een extra dimensie aan ál onze relaties.

Ik lees nu één tekst uit het Nieuwe Testament, uit de brief aan de Galaten.

Schriftlezing: Galaten 5:13-14 - *Broeders en zusters, u bent geroepen om vrij te zijn. Misbruik die vrijheid niet om uw aardse begeerten vrij spel te geven, maar dien elkaar in liefde, (14) want de hele wet is vervuld in één uitspraak: 'Heb uw naaste lief als uzelf.'*

... nogmaals, dit gaat niet meteen over de liefde tussen twee mensen. Maar je kunt het er wel op toepassen.

Vrijheid en liefde. Dat doet me denken aan de kerkvader Augustinus, die heeft een keer gezegd: "Heb lief, en doe wat je wilt." Met andere woorden, als je leeft uit de liefde van God, dan ben je vrij. Als je werkelijk uit liefde leeft, kún je het bijna niet verkeerd doen.

Eerst willen we nu jullie zelf aan het denken zetten. Jullie hebben een briefje en pen gekregen. De vraag is:

Vraag: Wat betekent het christelijk geloof voor jouw relatie?

Ik weet, niet iedereen is getrouwd of heeft een relatie, maar dan kun je er nog steeds over nadenken. We hebben 3 minuten om iets daarover op te schrijven, dan gaan we verder met de preek. Later in de dienst komen we de briefjes bij u ophalen en kunnen we iets met elkaar delen. Ik ben benieuwd!

Orgelspel

Lezing: Gen 24: v.1-8

Dit is niet zómaar een verhaal. Het gaat over Abraham, de eerste aartsvader van het volk van Israel. De Here God heeft met Abraham een verbond gesloten. "Abraham, ik heb jou uitgekozen om mij te dienen. Uit jou zal een groot volk voortkomen". Eerst heeft Abraham heel lang moeten wachten voor hij zijn zoon Izak kreeg. Abram is oud geworden. Zijn vrouw Sara, Izaks moeder, is inmiddels overleden. Izak is volwassen geworden. Maar hij heeft nog geen vrouw. Dat is belangrijk. Niet alleen voor zijn eigen geluk, maar ook om kinderen te krijgen, om de voortgang van de geslachten. Zodat die belofte van God door kan gaan!

Niet Izak zelf neemt het initiatief, maar vader Abraham, als hoofd van de familie, de patriarch of aartsvader. Hij stuurt zijn voornaamste knecht (zijn rentmeester) op weg om een vrouw te zoeken voor zijn zoon. Niet een meisje uit de omgeving, maar iemand van de eigen clan. Ga naar het land waar ik vandaan kom en zoek daar een geschikte vrouw. Zo ging het in die tijd. Er werd niet gevraagd naar liefde, sterker nog, Izak is er niet eens bij. Maar de stamhoofden van families bepaalden onderling met elkaar wie met wie zou trouwen. Zodat je zeker wist dat het een goede partij zou zijn. En voor Abraham is belangrijk dat het iemand uit zijn eigen cultuur is. Met respect voor de waarden die voor Abraham belangrijk zijn.

Bij ons gaat het wel heel anders... op tv kun je het ene na het andere datingprogramma volgen. *First Dates*, *Boer zoekt vrouw*, *B&B vol liefde*... wij als kijkers kunnen het verloop van de liefde tot in detail volgen, tot en met de intiemste gevoelens die op tv worden gedeeld. Of dat ook een stabiele relatie oplevert, is natuurlijk de vraag. Het is ook wel veel sensatie.

En hoe gaat dat in onze eigen levens? Nog maar 60 jaar geleden was de kring nog heel klein. Dan trouwde je meestal iemand uit je eigen dorp. Of misschien uit Poortugaal of Pernis, als je toevallig iemand tegenkwam bij het dansen. Die verhalen worden me wel eens verteld door mensen die zoveel jaar getrouwd zijn. Maar onze wereld heeft een enorme ontwikkeling doorgemaakt. De seksuele revolutie in de jaren '60 en '70 heeft allerlei grenzen doorbroken. Wij worden in onze tijd helemaal vrijgelaten. De moraal lijkt nu: zoek het lekker zelf uit. Als het maar goed voelt voor jou! Volg je hart, waarmee dan meestal bedoeld wordt: volg je gevoel of je impuls. En terwijl onze grootouders nog een beperkte keuze hadden, kunnen we via datingsites oneindig veel mensen ontmoeten. Maar of dat het nou makkelijker maakt, zoveel keuzevrijheid... misschien eerder moeilijker. Als je alles zelf mag uitzoeken, dan ben je ook wel heel alleen. Wie wijst je de weg?

De knecht moet iemand uit de eigen familieclan zoeken. Iemand met dezelfde waarden, dat is belangrijk als je samen gaat leven. Maar, Izak mag niet terug gaan naar dat land! God heeft Abr en zijn familie immers geroepen om hier te gaan wonen!

Terug naar Abraham:

Lezing: v.10-14

Abrahams knecht gaat op reis naar Aram, het huidige Syrië, waar de familie van Abraham woont. Hij neemt kamelen mee en allerlei kostbaarheden, want je kan niet

met lege handen aankomen. Voor een meisje moet een bruidsschat betaald worden. Hij zal zich vast afgevraagd hebben: hoe ga ik een goede vrouw vinden voor Izak? Abraham heeft tegen hem gezegd: *de Heer mijn God, die mij tot hiertoe geleid heeft, Hij zal zijn engel voor je uitsenden*. Abraham heeft dus een groot vertrouwen in God! Aangekomen bij de stad stoppen ze bij een waterput. Dat is niet toevallig. Een put is een ontmoetingsplaats. Juist op die tijd komen er vrouwen uit de stad water putten. De knecht bidt dat het zó mag gaan, dat hij haar zal ontmoeten - zij die de ware zal zijn voor Izak. *Heer, ik zal haar aanspreken, om drinken vragen, en als ze dan aanbiedt om ook mijn kamelen te laten drinken, laat zij het dan zijn*.

Ik zat te denken: Wat doet deze knecht nu eigenlijk - hij bedenkt al een scenario en vraagt dan aan God of het mag gebeuren. Kan dat zomaar, mag dat zomaar? Blijkbaar! Want het gebeurt nog ook. We voelen wel aan dat je dit niet zomaar kan overnemen. Zo gaat het normaal niet, wij kunnen God niet voor ons eigen karretje spannen. God voert niet onze plannen uit! Maar wat ik wel heel mooi vind, is het diepe vertrouwen op Gods leiding dat hieruit spreekt. Van Abram, en ook van die knecht. Meestal werkt het niet zo dat als je een leuke persoon tegenkomt in het leven, dat je dan een teken van boven krijgt dat hij of zij de ware voor je is. Ja, als je verliefd bent, kun je dat natuurlijk wel zo voelen. Maar dan moet het eerst wederzijds zijn. En dan moet vervolgens ook nog blijken dat het echt werkt tussen jullie. Misschien kun je pas achteraf zeggen, na een langere tijd, dat iemand de ware voor je was.

Maar dat vertrouwen, laten we dat vooral onthouden. Vertrouwen dat God je zal leiden. Ons leven is in zijn hand. Hij heeft het goede met ons voor! Dat betekent niet dat alles al vastligt. We hebben nog steeds een eigen verantwoordelijkheid. Want je moet ook zelf in actie komen. Zelf een stap zetten naar die ander toe om te kijken of het wat kan worden. Iemand van jullie gebruikte het beeld van een bootje: God zit aan het roer, maar wij moeten wel zelf roeien.

Lezing: v.15-28

Wat bijzonder, dat het exact zo gaat zoals de knecht heeft gebeden! Dat moet een teken van God zijn. Er ontwikkelt zich een gesprek. Van wie ben jij er één? Het blijkt dat ze in de verte familie is, en dat hij met zijn gevolg in hun huis mag overnachten. Hij bedankt haar met een enorm cadeau: een gouden neusring en twee gouden armbanden. Ze was heel vriendelijk voor hem geweest, maar dat lijkt mij een beetje overdreven. Ik zou het jullie niet aanbevelen, als je op een eerste date gaat, om dan meteen een gouden neusring en twee gouden armbanden te geven... Dan word je denk ik raar aangekeken. Maar er zit meer achter. Ik zei net al iets over die bruidsschat. Met dit cadeau laat Abrahams knecht zien dat hij veel geld en kostbaarheden bij zich heeft. Dat zijn meester Abraham en heel wat voor over heeft om een goede vrouw voor zijn zoon te vinden.

En daarover gaat het dan in het vervolg. We slaan een stuk over, ik vat het samen. Het meisje rent alvast naar huis en vertelt daar wat er is gebeurd. Ze heeft ook een broer en die vindt het maar wat interessant, al dat goud. Hij haast zich naar de

knecht die nog bij de put is en neemt hem mee naar hun huis. Daar wordt er goed voor hen gezorgd: de kamelen krijgen voer, hun voeten worden gewassen, er wordt eten klaargemaakt. Nou, zegt de knecht, voor we gaan eten wil ik eerst iets zeggen. Hij gaat in gesprek met de vader en broer van Rebekka. en dan vertelt hij het hele verhaal dat wij net ook hebben gehoord. Dat Abraham door Gods zegen rijk is geworden (hij zegt het nog maar een keer, voor de duidelijkheid), en dat hij op weg is gestuurd om een vrouw voor hem te vinden; en hoe hij Rebekka tegen kwam bij de bron. Dat loopt uit op de grote vraag: Mag Rebekka met mij mee om te trouwen met Izak? Laban de broer en Betuel de vader hebben er geen bezwaar tegen. Als God het zo heeft geleid, hoe zouden we er dan tegenin kunnen gaan? Geregeld! Dan komt het goud en zilver en prachtige kleding en nog meer kostbaarheden tevoorschijn. Pas als dat allemaal gebeurd is, gaan ze eten en drinken.

Maar wacht even, mag Rebekka zelf ook nog iets vinden? Dit is allemaal door haar broer en vader geregeld. Ik vrees dat het zo ging, in die tijd, dat er niet zoveel ruimte voor inspraak was voor het meisje. En trouwens ook niet voor Izak, want die is er niet eens bij. Ze kennen elkaar helemaal niet. Dit was de normale gang van zaken. Wij leven in een andere tijd en cultuur. Ik ben blij dat wij de vrijheid hebben om zélf onze keuze te maken. Dat er ruimte is voor verliefdheid, dat er mogelijkheden zijn om elkaar eerst te leren kennen.

Van Izak en Rebekka zou je kunnen zeggen dat ze de ware voor elkaar waren. God heeft het zo geleid. Zo duidelijk gaat het niet in ieders leven. Ik zei het net al, we hebben een eigen vrijheid én verantwoordelijkheid. Toch hoor je het mensen wel eens zeggen, dat ze het gevoel hebben dat God het zo heeft geleid. Maar dat is dan meestal pas achteraf. Als je vooruitkijkt, zijn er allerlei mogelijkheden, en weet je niet altijd wat de beste weg is. Pas als je terugkijkt, kun je soms iets zien van hoe God het geleid heeft.

Lezing : v.54-61 Terug naar het verhaal:

De volgende dag wil de knecht al naar huis! Ik snap heel goed dat de familie zegt: nou, laat onze dochter nog een dag of tien blijven. Want als ze meegaat, over zo'n grote afstand, zullen ze haar voorlopig niet terugzien. Maar hij wil echt zo snel mogelijk weg. Laten we het haar zelf vragen, zeggen ze dan. He – dat vind ik leuk. We hebben net gehoord dat ze zelf geen inspraak had toen het huwelijk werd geregeld. Maar nu wordt eindelijk gevraagd wat ze er zelf van vindt. Gelukkig maar, dat ze zelf ook nog aan het woord komt! Het lijkt een beetje op wat wij tegenwoordig consent noemen. Dat iemand er mee instemt. Dus dat je niet zomaar iemand begint te zoenen, maar eerst checkt of dat bij die ander ook OK is.

Wij zijn denk ik blij dat we in onze tijd leven, en niet in Rebekka's tijd. Maar het is natuurlijk ook niet zo dat nu alles beter is. Ook wij kunnen nog genoeg leren. In deze tijd van MeToo merken we dat mannen nog steeds vaak dominant zijn. Het is denk ik goed dat de kant van vrouwen nu meer gehoord wordt, dat het in de liefde wat wederzijdser en evenwichtiger wordt.

Even voor de mannen onder ons: Dat hoeft helemaal niet te betekenen dat je daardoor minder mannelijk zou zijn, zoals sommige influencers beweren. Want die hebben vaak wel een heel beperkt beeld van wat mannelijk is. Ik denk dat juist de bijbel ons de weg wijst naar wederzijds respect voor elkaar. Daar wordt iedereen beter van.

Lezing: v.62-67 We gaan naar het slot van het verhaal.

De eerste ontmoeting tussen Izak en Rebekka. Zij doet haar sluier voor de ogen. En zullen ze nog niet samen zijn. totdat ze getrouwd zijn. Ook dat weer volgens de regels van die tijd.

Over het huwelijk wordt verder niets verteld. Alleen maar dit: *Hij nam haar tot vrouw en ging van haar houden. Zo vond Izak troost na de dood van zijn moeder.* Dat laatste is ontroerend, dat dat er bij staat. Maar de zin ervoor: *Hij nam haar tot vrouw en ging van haar houden.* Wij zouden het omdraaien: je gaat van iemand houden en dan ga je trouwen, of misschien eerst nog samenwonen. Maar zo kan het dus ook. Je kan ook leren om van iemand te houden. Uit onderzoek blijkt, dat dat geen slechter huwelijk hoeft op te leveren. In ieder geval: verliefdheid is niet alles. En zelfs liefde niet. Het moet ook onderhouden, verzorgd, gevoed worden.

Aan het begin had ik het over datingprogramma's op tv. Allemaal heel leuk, maar misschien is het interessanter hoe mensen terugkijken als ze al heel lang samen zijn! We hebben even gedacht om mensen in de kerk te interviewen die al 50 jaar of langer bij elkaar zijn; dat doen we nu niet. Ik zag vorige week wel de uitzending *Eeuwige liefde*, waarin drie stellen wordt gevolgd die al zestig jaar bij elkaar zijn. Alle drie geen vanzelfsprekend huwelijk. Een Nederlandse vrouw met een Molukse man (twee culturen). Een timmerman die zijn beroep opgeeft omdat hij met een boerin trouwt (zelfverloochening). En twee mannen, ook nog katholiek – dat was natuurlijk ook niet makkelijk, zeker 60 jaar geleden niet. Hoe blijf je bij elkaar, vroeg de interviewer, hoe hou je het vol. Nou gewoon (was het antwoord), voor elkaar kiezen, trouw zijn en voor elkaar zorgen. Eigenlijk heel gewone dingen, die wel heel belangrijk zijn.

Wat hebben we geleerd van Izak en Rebekka? Dat er veel verschil is, toen en nu. Toen werd alles voor je geregeld, wij moeten veel meer zelf uitzoeken. Maar toch ook een belangrijke overeenkomsten: dat het belangrijk is om dezelfde waarden te delen. En hoe belangrijk toewijding aan elkaar is. En vooral: vertrouwen op Gods leiding door het leven, ook al zie je dat niet altijd van tevoren.

Hoe vind je de ware? Geen direct antwoord uit de bijbel, wel indirect: vertrouw op God en leef in liefde.

Als afsluiting lees ik nog een keer die mooie tekst van het begin, uit Galaten:

Galaten 5:13-14 - *Broeders en zusters, u bent geroepen om vrij te zijn. Misbruik die vrijheid niet om uw aardse begeerten vrij spel te geven, maar dien elkaar in liefde, (14) want de hele wet is vervuld in één uitspraak: 'Heb uw naaste lief als uzelf.'*

Heb je naaste lief als jezelf – dat geldt zeker ook in een relatie, als je het vol wil houden. Niet je eigen wil doordrukken, maar juist elkaar dienen door de liefde. Dat is natuurlijk altijd weer een leerproces, dat hoor ik ook van oudere mensen.

Zo gaan wij mensen onze weg met elkaar. Wat we mogen weten als christenen is, dat hoe ons leven ook gaat: of je nu alleen leeft, of in een relatie, of gescheiden, of weduwe bent, dat we nooit buiten God om zijn. Wij mensen gaan soms kronkelwegen, en raken wel eens de weg kwijt. Maar God gaat zijn weg daar dwars doorheen. Dat wil ik graag tegen jullie zeggen, en met name tegen jongeren, het leven ligt nog voor je, er zijn zoveel mogelijkheden en tegelijk ook onzekerheden. Vertrouw op God, ga je weg in liefde, en wees niet bang. Hij gaat met je mee!